Läkemedel – Läkemedelsgenomgång

Hitta i dokumentet

Syfte
Ansvar
Definitioner
Patienter som ska erbjudas enkel läkemedelsgenomgång
Enkel läkemedelsgenomgång
Fördjupad läkemedelsgenomgång
Läkemedelsgenomgång inom slutenvård
Information till patient
Dokumentation Läkemedelsgenomgång
Läkemedelsberättelse
Överföring av information vid utskrivning
Stöd av klinisk farmaceut inom slutenvård
Särskilda boenden och serviceboenden för personer med funktionsnedsättning
Uppföljning

Syfte
Rutinen beskriver tillämpningen av Socialstyrelsens bestämmelser om läkemedelsgenomgångar inom Region Halland för patienter som är 75 år eller äldre och som är ordinerade minst fem läkemedel (HSLF-FS 2017:37).

Ansvar
Läkaren är huvudansvarig för läkemedelsgenomgången. Utförandet sker i samråd med patient/närstående/ombud samt kan genomföras i samarbete med annan läkare, sjuksköterska eller klinisk farmaceut.

Definitioner
Enkel läkemedelsgenomgång
En enkel läkemedelsgenomgång är en kartläggning av en patients samtliga ordinerade och använda läkemedel i syfte att identifiera, lösa och dokumentera läkemedelsrelaterade problem samt skapa en fullständig och korrekt läkemedelslista.

Fördjupad läkemedelsgenomgång
En fördjupad läkemedelsgenomgång är en systematisk bedömning och omprövning av ordinerade läkemedel utifrån patientens hälsotillstånd och behov i syfte att uppnå en ändamålsenlig och säker läkemedelsbehandling och skapa en fullständig och korrekt läkemedelslista.

Patienter som ska erbjudas enkel läkemedelsgenomgång
Patienter som är 75 år eller äldre och som är ordinerade minst fem läkemedel ska erbjudas en enkel läkemedelsgenomgång vid:

- Läkarbesök i öppenvård
- Inskrivning i slutenvård
- Påbörjad hemsjukvård
- Inflyttning i en sådan boendeform eller bostad som omfattas av 12 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Patienter 75 år eller äldre med minst fem läkemedel ska dessutom erbjudas läkemedelsgenomgång minst en gång per år av närsjukvården under pågående hemsjukvård

eller boende i en sådan boendeform eller bostad som omfattas av 12 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Av patientsäkerhetsskäl är ambitionen att erbjuda alla patienter med pågående läkemedelsbehandling en enkel läkemedelsgenomgång.

Enkel läkemedelsgenomgång
Enkel läkemedelsgenomgång initieras vid inskrivning i slutenvård av inskrivande läkare samt vid läkarbesök i öppenvård och sker enligt följande:

- Kartläggning av
  - Vilka läkemedel patienten är ordinerad och varför
  - Vilka av dessa läkemedel patienten använder
  - Övriga preparat som patienten använder till exempel receptfria läkemedel och naturläkemedel
- Läkaren ska kontrollera om läkemedelslistan är korrekt samt göra en bedömning om läkemedelsbehandlingen är ändamålsenlig och säker. Se rutin Läkemedel - ordination.
- Läkemedel som patienten använder och som saknas på läkemedelslistan ska registreras, oavsett var dessa förskrivits.
- En aktuell och uppdaterad läkemedelslista ska kommuniceras och ges till patient efter besök eller vid utskrivning.

Fördjupad läkemedelsgenomgång
Fördjupad läkemedelsgenomgång ska erbjudas de patienter som efter genomgången enkel läkemedelsgenomgång har kvarstående problem relaterade till läkemedelsbehandling eller där sådan misstanke finns (exempelvis vid oklara indikationer, behov av preparatbyte/ dosanpassning, utvärdering av behandlingseffektens nytta/ risk och eventuella biverkningar).

- Om Fast vårdkontakt finns bör denna ansvara för en fördjupad läkemedelsgenomgång.
- Basen vid en läkemedelsgenomgång är läkare och patient, men den bör göras i ett multiprofessionellt team där också till exempel sjuksköterska, vårdpersonal och eventuellt klinisk farmaceut ingår.

Vid en fördjupad läkemedelsgenomgång ska det för varje ordinerat läkemedel:

- Kontrolleras att det finns indikation för läkemedlet
- Behandlingseffekten och doseringen av läkemedlet värderas
- Utvärderas om läkemedlets biverkningar, risken för biverkningar eller interaktioner är större än nyttan med läkemedlet
- Nyttan med läkemedlet i förhållande till patientens övriga läkemedel och behandlingar värderas.

Läkemedelsgenomgång inom slutenvård

- Om läkemedelsgenomgång inte kan utföras direkt vid inskrivning rekommenderas att det utförs så tidigt som möjligt under vårdtillfället.
- Oklarheter angående läkemedelslistan dikteras i inskrivningsanteckning för uppföljning snarast möjligt på vårdavdelningen, särskilt observandum bör iakttas om patienten är kopplad till vårdgivare med annat journalsystem.
- Inför utskrivning ska läkemedelslistan i Cosmic uppdateras med aktuella ordinationer, samt i Pascal (om dos-patient).

- Inom slutenvården ansvarar rondande läkare för att initiera fördjupad läkemedelsgenomgång.
- Om vårdtillfället inte förorsakats av läkemedelskomplikation och vårdtiden är kort kan remiss för fördjupad läkemedelsgenomgång skrivas till närsjukvården för att inte riskera förlängd vårdtid.

Information till patient

- Efter genomförd läkemedelsgenomgång i öppenvård ska patienten erhålla en uppdaterad läkemedelslista från Cosmic, alternativt Pascal (om dos-patient), samt individuellt anpassad skriftlig information om ordinationsändringar.
- Vid utskrivning från slutenvården ska patienten få en uppdaterad utskriven läkemedelslista från Cosmic, alternativt Pascal (om dos-patient) och en vårdsammanfattning (utskrivningsmeddelande), som inkluderar en *Läkemedelsberättelse* (se nedan).

Dokumentation Läkemedelsgenomgång

Dokumentationen sker i Cosmic enligt följande:

- Läkare dokumenterar läkemedelsgenomgången via funktionen *Genomgång* i Läkemedelslistan.
- Om dokumentationen via funktionen ska användas för att generera läkemedelsberättelse måste det anges vid registreringen.
- Övriga yrkesgrupper dokumenterar information i journalmall *Anteckning, Förberedelse läkemedelsgenomgång*.
- Läkaren ska vid läkemedelsgenomgång ta del av *Förberedelse läkemedelsgenomgång*, och kan om så önskas kopiera text till funktionen Läkemedelsgenomgång.
- Läkemedelsförändringar som sker under ett vårdtillfälle, dokumenteras i Läkemedelslistan och motiveras i journal under sökord *Läkemedelsresonemang*.

Följande dokumenteras vid **enkel** läkemedelsgenomgång

- Orsaken till eventuella förändringar i läkemedelslistan.
- Eventuella läkemedelsrelaterade problem och eventuellt behov av fördjupad läkemedelsgenomgång.
- I de fall det krävs uppföljning anges vem som ansvarar för uppföljningen.
- Dokumentera gärna källor som används vid läkemedelsgenomgången.

Följande dokumenteras vid **fördjupad** läkemedelsgenomgång

- Utförda åtgärder och orsaker samt behandlingsmål
- När uppföljning planeras och vem som är ansvarig
- Vilka yrkesutövare som deltagit vid genomgången

Dokumentation av patientens genomförda läkemedelsgenomgångar finns tillgängliga i Läkemedelslistan via knappen *Genomgång* som presenterar en lista över utförda läkemedelsgenomgångar. I listan framgår om det är en enkel eller fördjupad läkemedelsgenomgång. Från listan kan man nå informationen i läkemedelsgenomgången. I tillägg finns även dokumentation under *Läkemedelsresonemang*, se *Förberedelser läkemedelsgenomgång*.

Läkemedelsberättelse

Utskrivande läkare ansvarar för att en läkemedelsberättelse upprättas vid utskrivning efter genomförd läkemedelsgenomgång. Läkemedelsberättelsen ska formuleras så att den är anpassad för patienten.

Läkemedelsberättelsen ska innehålla relevant information om:
- Vilka ordinationer som har ändrats och andra åtgärder rörande läkemedelsbehandlingen som har vidtagits.
- Orsaker till vidtagna åtgärder.
- Hur eventuell uppföljning ska ske (när och av vem).

Dokumentation Läkemedelsberättelse
- Välj *Läkemedelsberättelse* i Cosmic.
- I funktionen *Läkemedelsberättelse* hämtas automatiskt information om läkemedelsförändringar i läkemedelslistan.
- I fritextfältet *Information* förtydligas informationen för patienten.
- Funktionen *Läkemedelsberättelse* ska alltid länkas till sökordet läkemedelsberättelse i slutanteckning (epikris) i journalen. Orsaken till detta är att läkemedelsberättelserna då blir sökbara i journalen på ett tydligt och lättillgängligt sätt.

Överföring av information vid utskrivning
- Om det finns kvarvarande läkemedelsrelaterade problem vid utskrivningen ska dessa skickas vidare till ansvarig läkare i öppenvård.
- Vid utskrivning ska det vara tydligt vilken vårdenhet som ska ansvara för uppföljningen av läkemedelsbehandlingen.
- Om en patient ska få vård av annan vårdgivare eller vårdenhet ska läkemedelsberättelse och journaluppgifter överföras samma dag som patienten skrivs ut.
- En uppdaterad läkemedelslista ska finnas i Cosmic/Pascal och i förekommande fall föras över till ansvarig sjuksköterska och vårdenhet, om dessa inte har tillgång till Cosmic enligt rutin Trygg hemgång.
- Vid utskrivningen ska patienten få
  - en uppdaterad utskriven läkemedelslista från Cosmic, alternativt Pascal (om dos-patient)
  - vårdsammanfattning (utskrivningsmeddelande), som inkluderar en *Läkemedelsberättelse.* Notera att läkemedelsberättelsen behöver skrivas ut för att patienten ska kunna läsa den. Den nås inte via 1177 Journalen eller NPÖ.
  - individuellt anpassad information

Stöd av klinisk farmaceut inom slutenvård
Hallands sjukhus har möjlighet till samarbete med klinisk farmaceut vid genomförandet av läkemedelsgenomgångar. Arbetssätt utformas utefter enhetens behov och i mån av tillgång på resurs av klinisk farmaceut.

Läkemedelsgenomgångar med farmaceutstöd utförs genom att:
- Klinisk farmaceut identifierar problem relaterade till läkemedelsbehandlingen.
- Identifierade problem och förslag till åtgärder dokumenteras i journalanteckning *Förberedelse läkemedelsgenomgång*, samt kommuniceras vid behov med avdelningsläkare.

- Avdelningsläkare tar ställning till föreslagna åtgärder och genomför förändring i Läkemedelslistan, alternativt skriver remiss till ansvarig vårdgivare för ställningstagande och uppföljning.
- Motivering till ställningstagande och åtgärder ska dokumenteras i slutanteckning. Hänvisning till *Anteckning, Förberedelse läkemedelsgenomgång* kan göras. Eventuella förändringar ska anges i läkemedelsberättelsen.
- Vid kvarstående läkemedelsrelaterade problem och behov av uppföljning i närsjukvården har kliniska farmaceuter möjlighet att skicka remiss från vårdenheten där patienten vårdats.

För kontakt med klinisk farmaceut, hänvisas till Läkemedelsenheten via telefon.

Särskilda boenden och serviceboenden för personer med funktionsnedsättning

- Läkemedelsgenomgångar genomförs en gång per år och sker i team bestående av läkare, sjuksköterska och undersköterska/vårdbiträde.
- Läkemedelsgenomgångar genomförs på patienter **65 år och äldre** på gruppbostäder och servicebostäder för personer med funktionsnedsättning.
- Inför läkemedelsgenomgången kan en skattningsskala (Phase-20) användas för att identifiera möjliga läkemedelsrelaterade symtom.
- En aktuell läkemedelslista tas fram och kompletteras med uppgifter om receptfria läkemedel och/eller naturläkemedel.
- Sjuksköterska och omsorgspersonal tar reda på om det förekommer problem vid administreringen av läkemedel, till exempel om läkemedel krossas eller delas.

Uppföljning

Verksamhetschefen vid den vårdenhet som har ansvaret för uppföljningen efter en fördjupad läkemedelsgenomgång eller efter en utskrivning där det har upprättats en läkemedelsberättelse ska se till att patienten tilldelas en läkare som genomför uppföljning av läkemedelsbehandlingen.
Om ansvaret för uppföljning av läkemedelsgenomgången ska tas över av en annan läkare än den som påbörjat läkemedelsgenomgången ska remiss skickas för uppföljning.

Uppdaterat från föregående version

2025-10-13 Redaktionella ändringar.